

Sygn. akt IV CSK 211/15

POSTANOWIENIE

Dnia 16 października 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Anna Owczarek

w sprawie z powództwa J. K.
przeciwko G. K.
o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 16 października 2015 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powoda
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Lublinie
z dnia 17 grudnia 2014 r., sygn. akt I ACa 601/14,

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2) zasądza od powoda na rzecz pozwanej kwotę 900,-
(dziewięćset) zł tytułem kosztów postępowania egzekucyjnego.**

UZASADNIENIE

Powód J. K. wniósł skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 17 grudnia 2014 r. w części zmieniającej wyrok Sądu Okręgowego w Lublinie z dnia 28 marca 2014 r. - którym pozbawiono wykonalności tytuł wykonawczy w postaci ugody sądowej zawartej w dniu 16 grudnia 2011 r. pomiędzy nim a pozwaną G. K. - poprzez oddalenie powództwa oraz w części oddalającej apelację powoda.

Sąd Najwyższy, oceniając - na podstawie art. 398⁹ § 1 k.p.c. - skargę kasacyjną z punktu widzenia podstaw przyjęcia jej do rozpoznania, zważył:

Ustawodawca, wprowadzając skargę kasacyjną jako nadzwyczajny środek prawny służący od prawomocnych orzeczeń, podkreślił, że jej celem jest ochrona interesu publicznego polegającego na ujednoliceniu orzecznictwa sądów i rozwoju judykatury. Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, a jedynie skargę, będącą szczególnym środkiem zaskarżenia. Jego rolą nie jest zatem korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa, nawet gdyby one rzeczywiście wystąpiły. Ocena podstaw przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania następuje w ramach tzw. przedsądu. Sąd Najwyższy bada, czy wskazano i należyście umotywowano przyczyny powołane w art. 398⁹ § 1 k.p.c., tj. czy występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, i przyjmuje ją do rozpoznania, jeżeli jest spełniona przynajmniej jedna z nich. Kognicja Sądu Najwyższego na tym etapie postępowania jest ograniczona i nie obejmuje oceny zasadności podstaw skargi kasacyjnej, zastrzeżonej dla Sądu orzekającego w innym składzie.

W art. 398⁴ § 2 k.p.c. przewidziano wymaganie przytoczenia i odrębnego uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania. Wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania skarżący oparł na przyczynach wskazanych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c., podnosząc, że w sprawie występuje istotne

zagadnienie prawne wynikające z potrzeby dokonania wykładni art. 826 k.p.c. w zakresie zaliczania do kręgu „osób trzecich” osób, co do których została nadana klauzula wykonalności, ale co do których nie toczy się postępowanie egzekucyjne w braku wniosku wierzyciela.

Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego, powołanie się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), które wiąże się z określonym przepisem prawnym i ma znaczenie dla rozstrzygnięcia przedmiotowej i innych podobnych spraw, wymaga precyzyjnego sformułowania i wskazania argumentów prawnych, które prowadzą do rozbieżnych ocen (por. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11). W zasadzie powinno to być zagadnienie nowe, o charakterze rzeczywistym, a nie teoretycznym, którego wyjaśnienie przyczyni się do rozwoju jurysprudencji. Argumentacja uzasadniająca wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania musi zawierać odrębne, pogłębione wywody wskazujące na zaistnienie powołanych okoliczności (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 9 maja 2008 r., II PK 3/08, nie publ.; z dnia 19 października 2006 r., IV CSK 246/06, nie publ.; z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08, nie publ.; z dnia 19 grudnia 2001 r., IV CZ 200/01, nie publ.).

Powołanie się na istnienie potrzeby wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów wymaga natomiast wykazania, że określony przepis prawa - mimo wystąpienia takiej potrzeby - nie doczekał się wykładni albo niejednolita jego interpretacja wywołuje w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych rozbieżności w judykaturze (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08, nie publ.; z dnia 28 marca 2007 r., II CSK 84/07, nie publ.; z dnia 15 października 2002 r., II CZ 102/02, nie publ.; z dnia 12 grudnia 2008 r., II PK 220/08, nie publ.; z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07, nie publ.). Skarżącego obciąża obowiązek przedstawienia odrębnej i pogłębionej argumentacji prawnej wskazującej na zaistnienie powołanej okoliczności, zawierającej szczegółowe omówienie, na czym polegają wątpliwości interpretacyjne, a w przypadku istnienia rozbieżności w judykaturze przytoczenia odpowiednich orzeczeń (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 8 lipca 2009 r., I CSK

111/09, nie publ.; z dnia 12 grudnia 2008 r., II PK 220/08, nie publ.; z dnia 31 stycznia 2008 r., II UK 246/07, nie publ.; z dnia 13 grudnia 2007 r., I PK 233/07, OSNP 2009, nr 3-4, poz. 43; z dnia 19 października 2006 r., IV CSK 246/06; z dnia 30 maja 2005 r., I PK 23/05, nie publ.).

Przedstawione uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania nie spełnia powyższych wymagań. Powód odwołał się do rozbieżności interpretacyjnych pojawiających się na tle innego przepisu niż ten, na podstawie którego rozstrzygnięto sprawę. Sąd drugiej instancji wydając wyrok reformatoryjny wskazał na związanie podstawą faktyczną powództwa (art. 321 § 1 k.p.c., art. 843 § 2 k.p.c.) oraz na skuteczne umorzenie egzekucji przeciwko pozwanej ([...]) w następstwie stwierdzenia utraty mocy prawnej tytułu egzekucyjnego w postaci nakazu zapłaty. Konsekwentnie stwierdził, że dokonane wcześniej czynności egzekucyjne zostały pozbawione mocy prawnej, co dotyczyło zarówno zajęcia wierzytelności przysługującej pozwanej względem powoda jak i wpłat dokonanych przez powoda do rąk komornika w wykonaniu zajęcia. Sąd powołał art. 826 k.p.c. jako podstawę umorzenia postępowania egzekucyjnego i oceny jego skutków wskazując jednak, że istotą rozpoznawanego sporu o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności było przesądzenie, czy zachodziła podstawa polegająca na wygaśnięciu zobowiązania na skutek dokonania powyższych wpłat (art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c.) oraz że w jej braku powództwo podlega oddaleniu. Tymczasem w skardze kasacyjnej odwołano się do twierdzenia o „nabyciu praw przez osoby trzecie” i wątpliwości judykatury co do kwalifikacji małżonka dłużnika jako osoby trzeciej w rozumieniu przepisu stanowiącego podstawę innego powództwa (tj. interwencyjnego opartego na art. 841 § 1 k.p.c.) oraz możliwości ich zaistnienia także w odniesieniu do art. 826 zd. 2 k.p.c. Przepisy te nie były podstawą rozstrzygnięcia, zatem nie zachodzi potrzeba dokonywania ich wykładni. Przypomnieć ponadto należy, że zgodnie z obecnym stanowiskiem judykatury oparcie powództwa przeciwegzekucyjnego na zarzucie spełnienia świadczenia (art. 840 § 1 pkt 2) jest dopuszczalne tylko wtedy, gdy zarzut ten odnosi się do zdarzeń, jakie nastąpiły po zamknięciu rozprawy. Spełnienie świadczenia zgodnie z treścią zobowiązania skutkuje wygaśnięciem zobowiązania i stanowi - w myśl powołanego art. 840 § 1 pkt 2 - podstawę roszczenia, ale dla rozstrzygnięcia sprawy o

pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego na tej podstawie rozstrzygające jest stwierdzenie, że cała należność została uiszczona i wierzyciel ją otrzymał (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 23 maja 2012 r., III CZP 16/12, OSNC 2012, nr 11, poz. 129). Nie podlega natomiast w tym postępowaniu badaniu i ustalaniu, czy przez zastosowanie niewłaściwego sposobu zapłaty wierzyciel poniósł szkodę (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 17 stycznia 1974 r., III CRN 377/73, OSNC 1975, nr 4, poz. 60 i z dnia 10 listopada 1999 r., I CKN 205/99, OSNC 2000, nr 5, poz. 95). Przyjmuje się ponadto, że rozliczenia z tytułu wpłat realizowanych w toku umorzonego następnie postępowania egzekucyjnego powinny być dokonywane w ramach konstrukcji bezpodstawnego wzbogacenia (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 października 2004 r., II CK 90/04, nie publ.).

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 1 i 2 k.p.c. *a contrario* odmówił przyjęcia skargi do rozpoznania. O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik sprawy (art. 98 § 1 k.p.c. w zw. z § 13 ust. 2 pkt 2 i § 11 ust. 2 pkt 7 w zw. z § 6 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu - jedn. tekst Dz. U. 2013, poz. 461 ze zm.).